

نقش روند شهرنشینی بر توسعه کالبدی شهرها

بهنام احمدزاده^۱

^۱ کارشناس ارشد شهرسازی
negahdary_h@yahoo.com

چکیده

افزایش جمعیت و گسترش کالبدی شهرها در اغلب شهرهای کشور ناشی از بدون برنامه بودن در بهره وری صحیح و با مبنای عملی و علمی از اراضی شهری می باشد. که شهرهای کشور نیز از این الگو جدا نیستند و در سال های گذشته روند شهرنشینی بدون برنامه در توسعه کالبدی شهرها خود را نمایان کرده است. در این مقاله با بهره گیری از اسناد و مطالعات کتابخانه ای به تجزیه و تحلیل چگونگی توسعه کالبدی شهرها پرداخته شده است. بر اساس اطلاعات- نتایج بررسی ها نشانگر آن می باشد که تا دهه ۵۰ شهرها به صورت ارگانیک رشد می کرده اند اما از این دهه به بعد روند شهرنشینی چند برابر شده است. این در حالی می باشد که زمین های خالی و بافت درونی شهرها جوابگوی رشد و توسعه کالبدی شهرها بوده اند. بر اساس برداشت کتابخانه ای این نتایج حاصل گردید که روند شهرنشینی به صورت پراکنده بوده است و از دهه ۵۰ به بعد این روند بیشتر گردیده است. و از دهه ۶۰ به بعد روند شهرنشینی بر توسعه کالبدی شهرها افزایش چشم گیری داشته است که نیاز به برنامه ریزی در روند شهرنشینی در شهرهای کشور را الزام آورتر می کند.

کلمات کلیدی: شهر نشینی، توسعه کالبدی و شهرها

مقدمه

شهرنشینی شتابان معاصر به خصوص در کشورهای در حال توسعه موجب نابسامانی ها و مشکلاتی در کلانشهرها از جمله در استفاده از اراضی، توزیع خدمات و امکانات شده است (Correa, 1989:11).

شهرنشینی و توسعه شهری بدون شک یکی از عمیق ترین جنبه های تمدن جدید می دانند که از عوامل تغییر محیط می باشد (محلاتی، ۱۳۷۴، ۳۱۳). بانگاهی به روند توسعه فیزیکی شهرها در نیمه دوم قرن حاضر معلوم می گردد که این عنصر محدود تحت تاثیر عواملی چون ازدیاد جمعیت، ادغام روستاها در بافت فیزیکی شهرها، گسترش فیزیکی و پر شمار شدن واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی، تغییر الگوی مصرف زمین، افزایش حرص و طمع انسان ها، زمین خواری و سوء مدیریت و مانند آن می باشد به دنبال رشد فیزیکی شتابان مجتمع های زیستی بخشی وسیع از مرغوب ترین، مناسب ترین و بالطبع با ارزش ترین اراضی نزدیک شهرها که از دیر

باز شرایط زیست محیطی لازم و کافی برای تجمع انسان ها در آنها وجود داشته در خصوص نابودی قرار گرفته است (محمدزاده، ۱۳۷۶، ۲۲۲).

در ایران توسعه فیزیکی شهرها همواره از مسائل مطرح در امور طراحی شهری بوده است؛ اکثر شهرهای ایران نیز که مراحل رشد و توسعه فضایی را طی مدت کمتر از دویست سال پشت سر نهاده اند، در بستر جغرافیایی خود با مشکلات فضایی زیادی روبرو هستند که بر مبنای شرایط پایه موثر بر طراحی شهری می توان بر این مشکلات فائق آمد (رهنمایی، ۱۳۷۸). لذا در این تحقیق سعی بر آن است تا نقش روند شهرنشینی بر توسعه کالبدی شهرها مورد بررسی قرار گیرد.

پرسش های پژوهش

چگونه روند شهرنشینی بر توسعه کالبدی شهرها تاثیرگذار است؟

فرضیات تحقیق

به نظر می رسد روند شهرنشینی بر توسعه کالبدی شهرها اثرگذار باشد.

اهداف پژوهش

بررسی نقش شهرنشینی بر توسعه کالبدی

روش پژوهش

در این پژوهش از روش کتابخانه ای استفاده شده است. جمع آوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش به روش اسنادی و با کمک گرفتن از نشریات، مقالات، کتب، اسناد، فیلم، عکس برداری و... از مسئولین مرتبط می باشد.

مفهوم شهر

شهر زیستگاهی است انسان ساخت و در زیر یک قدرت سیاسی مشخص، که تمرکز جمعیتی نسبتاً پایداری را درون خود جای می- دهد، فضاهایی ویژه بر اساس تخصص های حرفه ای به وجود می